

Aleksander Svetelšek, Petrol

V Petrolu ni vezane trgovine

To zagotavlja Aleksander Svetelšek, predsednik uprave Petrola in predsednik združenja Manager, v odgovoru na vprašanje o morebitnem pogojevanju dobaviteljem blaga za široko porabo v stilu, kupimo blago pri vas, če boste vi pri nas kupili elektriko.

Naftni trgovec se je namreč jeseni intenzivno lotil trženja elektrike za podjetja in gospodinjstva.

Prodajo elektrike namerava krepko povečati in domnevamo, da med novimi naročniki računa tudi na podjetja, ki so njihovi dobavitelji. Zakaj Petrol močnejše vstopa v trgovino z elektriko? Med drugim tudi zato, ker novi trendi kažejo, da se čedalje bolj uveljavljajo električna vozila in varčni avtomobili, ki porabijo približno desetino manj bencina kot stari. Upad prodaje goriva in s tem prihodkov želijo nadomestiti z večjo prodajo elektrike.

» Primere tajkunizacije lahko preštejemo na prste ene roke, hkrati pa je tisoče podjetij delalo odlično. Ugled menedžerjev v cehu ni padel, zato ker Združenje Manager še nikoli ni imelo toliko članov, kot jih ima v tem trenutku.

Lidija Pavlovčič
Foto Jure Eržen

Začniva pogovor z zadnjo spremembo. Od tega tedna, torej od torka, je bencin znatno dražji. Liter 95-oktanskega bencina je zdaj kar za 10 centov dražji, kot je bil v začetku leta. Zakaj tolikšne podražitve glede na to, da je država znižala trošarine?

Naj najprej razložim, kako je z oblikovanjem cen naftnih derivatov. Petrol in tudi drugi naftni trgovci v Sloveniji nimamo

nobenega vpliva na oblikovanje cen. Cena se oblikuje po znani državno določeni formuli vsakih 14 dni, potem pa je odvisno od trošarin in vseh drugih dajatev, ki jih ima država, kakšna je končna cena. Približno 20 odstotkov cene je nabavna cena, približno 5 odstotkov je marža Petrola, vse ostalo pa so trošarina, davek in druge pristojbine. V tej formuli ima Petrol pri gorivu že nekaj let fiksni zaslužek, ne glede na to, ali je cena bencina 0,70 evra ali pa 1,20 evra. Marža je namreč določena z vladno uredbo in je v absolutnem znesku. Za nas je najslabše, če se goriva dražijo. Zakaj? Ker so potem tudi naftni tankerji dražji, zaloge so dražje in plačamo več. To je v nasprotju s tem, kar si ljudje predstavljajo.

Slovenija je po zadnjem zvišanju cene bencina med dražjimi v državah Evropske unije.

Res je. Na to tudi mi stalno opozarjamo. Naročili smo študijo na Ekonomskem inštitutu Pravne fakultete, da bi dokazali slab vpliv na prihodke ne samo naftnih družb, ampak širše, če so v Sloveniji derivati dražji kot v tujini. Zaradi dražjih derivatov se zmanjša tako imenovani vikend turizem. Posledice se kažejo v nakupih v raznih tipih trgovin, od marketov do tekstila in ostalega, v gostinstvu, turizmu nasploh in ostalih storitvah. Manjša prodaja se pozna tudi pri naftnih trgovcih. Ker je Slovenija tako majhna, lahko turist ali tovornjak prevozi Slovenijo, ne da bi vmes vsaj enkrat natočil gorivo v avto. Prav zaradi tega smo tudi naftni trgovci tako občutljivi na visoke cene goriva.

Kakšne so napovedi za nafto v prihodnjem letu? Se bo še dražila?

Napovedi cen nafte na svetovnem trgu so različne. Ocenjujemo, da se bo cena gibala med 85 in 100 dolarji za sod.

Je zaradi gospodarske krize in najbolj prizadetih panog, kot je gradbeništvo, padla prodaja goriva v Petrolu?

Ne, prodaja goriva je v celoti zrasla za okoli 3 odstotke. Petrol je res bolj vpet v gradbeništvo, predvsem v gradnjo cest, ne samo pri dobavah derivatov, ampak tudi bitumnov in ostalih mas, asfalta iz asfaltne baze, tako da to pomeni v našem prihodu pomemben del s tem, da so letos padci v gradbeništvu še razmeroma nizki. V naslednjem letu pa pričakujemo glede na dejstvo, da ni predvidenih investicij, velik padec prihodkov s tega področja. Na to smo se tudi pripravili. Letos smo začeli izvažati goriva v Italijo, Avstrijo, Madžarsko in že naslednje

leto predvidevamo bistveni dvig prodaje v teh državah. Na teh trgih želimo kompenzirati izgubo na slovenskem trgu.

Gradbena podjetja, denimo Vegrad in zdaj SCT, ne plačujejo za gorivo. SCT je menda Petrolu dolžan prek 12 milijonov evrov. Kako ravnate s takimi dolžniki?

Problem neplačnikov je v Petrolu tako velik, kot je povsod. Imamo sistem, za katerega sem prepričan, da deluje in da zato ne bomo imeli veliko dolžnikov in neizterjanih terjatev glede na velikost našega prometa.

Ampak SCT vam ne plačuje?

Ja, SCT je med dolžniki.

In Vegrad tudi ni plačal?

Dovolite, da pojasnim. Vsi naši partnerji imajo dovoljeni limit. So tudi zavarovani ali prek Slovenske izvozne družbe ali s banknimi garancijami ali s hipotekami. Petrol normalno posluje z njimi do zneska teh zavarovanj. To je naša osnovna politika.

Lahko SCT še toči gorivo na vaših črpalkah ali pa je že presegel vse limite?

Odnosov s konkretnimi poslovnimi partnerji ne morem komentirati.

Razen gradbenih podjetij je med večjimi dolžniki za gorivo tudi letalski prevoznik Adria Airways. Ga drugače obravnavate?

Tudi Adria spada med dolžnike Petrola, zanjo veljajo enaka pravila kot za vse druge naše partnerje. Pri nas nima kakšnega posebnega statusa.

Razmišljate o spremembi terjatev do Adrie v lastniški delež?

Načeloma ni take možnosti, ker ni to osnovna dejavnost Petrola. Če bi pa že obstajala, bi to pomenilo vstop prek 51 odstotkov lastništva. Mi poslujemo v dobro naših 40.000 delničarjev, torej po načelu dobrega gospodarja. Če kdo misli, da so možna kakšna dogovarjanja na tem področju, vam povem, da niso. Možen je samo ekonomsko upravičen vstop v Adrio. To je edino, kar bo Petrol zagovarjal.

Kmalu po tem, ko ste lani prevzeli vodenje Petrola, ste napovedali revizije nekaterih poslov prejšnje uprave, med njimi tudi revizijo nakupa delnic Istrabenza. So zdaj že znane ugotovitve te revizije?

Petrol, Nova Ljubljanska banka in društvo malih delničarjev so znova v postopku pridobivanja novega pravnega mnenja o poslovanju Istrabenza, o morebitnem kršenju zakona o gospodarskih družbah in zakona o finančnem poslovanju. Računamo, da bomo v začetku januarja javno objavili ugotovitve revizije.

Kdo dela to revizijo?

Odvetniška pisarna Senica ob pomoči pravne fakultete.

Petrol je z Istrabenzom povezan tudi v Instalacijah, družbi za skladiščenje in preto-varjanje naftnih derivatov. Petrol je 49-od-sotni lastnik Instalacij, Istrabenz pa svoj 51-odstotni lastniški delež prodaja. Že veste, kdo ga bo kupil? Bi ga Petrol?

Prodajo Instalacij vodi Istrabenz, v imenu Istrabenza to počne banka Unicredit, zato da se zagotovi transparentnost prodaje. S potekom prodaje nismo seznanjeni, ne vemo, koliko je kandidatov za nakup in za kakšno ceno. Je pa res, da ima Petrol predkupno pravico.

Boste uveljavili predkupno pravico?

Istrabenzu in banki Unicredit smo pisno sporočili, da želimo, da nas obvestijo, in potem ima Petrol 30-dnevni čas za premislek, ali ta delež kupi ali ne.

Ko zadnji ponudnik odda ponudbo, nas mora Istrabenz oziroma banka Unicredit obvestiti, da imajo kupca, ki je pripravljen ponuditi določeno ceno, nas pa vprašati, ali želimo kupiti in po kakšnih pogojih.

Kaj pa če bo OMV, sicer Petrolov tekmeč, najboljši ponudnik za nakup deleža v Instalacijah? Kako se boste potem odločili?

Dejstvo je, da so Instalacije v Srminu najbolj pomembna točka pretoka goriv v Sloveniji, zato bi bilo zelo modro, da je neki delež tudi v lasti države. Predvsem zaradi tega, ker tam skladišči svoje rezerve goriv tudi državni zavod za blagovne rezerve. Po drugi strani je Petrol delniška družba, ki je lahko naprodaj kot vse druge in se skozi leta, da ne bo narobe razumljeno, ne jutri, ampak čez leta, ker nihče ne ve, kaj bo čez deset let, lastništvo Petrola lahko bistveno spremeni. To pa bi vplivalo tudi na razmerja v Srminu. Prav zato menim, da bi morala država imeti pomemben delež, da ima pregled, kaj se dogaja v Srminu, in da se najbolj pomembne odločitve ne morejo sprejemati brez soglasja države.

Kot primernege solastnika vidite državni zavod za blagovne rezerve?

Da.

Omenili ste, da se ne ve, kdo bo lastnik Petrola recimo čez deset let. Nedavno je tudi finančni minister Križanič v intervjuju za Sobotno prilogo izjavil, da so podjetja, v katerih ima delež država, zelo zanimiva za investitorje. Med navedenimi podjetji je bil tudi Petrol. Zaznavate zanimanje vlagateljev za vstop v Petrol?

Za zdaj nismo zaznali čvrstih in jasnih interesov za pomemben vstop v lastništvo Petrola. Zagotovo pa lahko strateške projekte, ki smo si jih zastavili v strategiji do leta

2014, Petrol sam zanesljivo izpelje s svojim potencialom in finančno močjo. Tudi vse investicije, teh bo vsako leto za približno sto milijonov evrov, lahko Petrol sam učinkovito realizira.

Je z načrtovanimi naložbami povezana tudi odločitev o dokapitalizaciji, sprejeta na majski skupščini?

Ne. Ta investicijski cikel, ki sem ga omenil, lahko Petrol izpelje s svojimi viri. Če pa bi se pojavila primerna tarča v enem letu ...

Družba, ki bi jo Petrol prevzel? V Sloveniji? Drugje?

Gre za bližnje trge, zahodno od Slovenije in v smeri proti Balkanu. Če bi se v tem prostoru pojavila za nas primerna tarča, potem Petrol ob vseh v strategiji načrtovanih investicijah nima dovolj sredstev še za nakup in prevzem tarče. Zato bi v tem primeru potrebovali dokapitalizacijo.

Merite na prevzem naftne družbe ali kake druge?

Ne samo naftne, lahko je tudi družba s področja električne energije ali plina, skratka energetike, kar je naš »core« biznis oziroma glavna dejavnost.

Bi kupili Tuševe črpalke, ki so naprodaj?

Petrolova mreža v Sloveniji šteje 313 bencinskih servisov in težko bi našli še kakšno lokacijo oziroma servis, ki bi nas zanimal.

Si ne bi premislili, če bi Tuševe črpalke kupil Lukoil ali Agip?

V tem primeru se za Petrol ne spremeni nič, razen partner na trgu. Vseeno je, ali 19 bencinskih servisov upravlja Tuš ali Lukoil.

Energetsko dejavnost ste letos razširili še na ponudbo elektrike gospodinjstvom. Koliko gospodinjstev ste že pridobili?

Petrol bi se moral tega posla oprijeti že pred leti. Smo energetska družba, ki se mora baviti z energijo, ne pa s kakšnimi drugimi posli, kot se je v preteklosti. Zdaj veliko znanja in moči vlagamo v razvoj proizvodnje in prodaje električne energije, ki je po vseh evropskih smernicah energija prihodnosti. Njena prednost je v tem, da ima največ različnih načinov proizvodnje. Zanimivi so predvsem obnovljivi viri, kot so voda, veter in sonce. Električna pa ni edina energija prihodnosti, fosilna goriva bodo še dolgo zelo pomemben energent. Za Petrol je zato normalno, da je ves čas v trendu razvoja energije. Vedeti moramo, da živimo v okolju, kjer prodaja energija pada in prihaja do spremembe vrst energij. Naloga Petrola je, da obdržimo kupce, ne glede na vrsto energije. Vemo, da bomo obstoječim strankam prodali manj goriva, jih moramo pa obdržati in pridobiti še nove. Poglejte, vsaka nova

generacija avtomobilov porabi pet, deset ali petnajst odstotkov manj goriva. To za nas pomeni avtomatično manjšo prodajo goriv. Prihajajo hibridi in čisti električni avtomobili. Pričakujemo, da bo zaradi ekoloških taks v naslednjih letih izjemno padla prodaja kurilnega olja, uporabniki pa bodo prešli na druge energente. Na vse te spremembe mora biti Petrol pripravljen. S prodajo elektrike in intenzivno širitvijo na tuje trge v naftni dejavnosti bomo lahko kompenzirali izpad prihodkov.

Torej koliko odjemalcev elektrike že imate?

Imamo 3800 gospodinjstev odjemalcev in 180 pravnih oseb, med njimi so tudi velika podjetja v gospodarsko zaokroženih območjih. Petrol pa je tudi proizvajalec elektrike, iz obnovljivih virov, kot so biomasa

in sončne celice, pridobivamo elektriko za približno 5000 gospodinjstev. Gradimo 20 novih fotovoltaičnih elektrarn, tretji naš vir pa so kogeneracijske elektrarne. Načrtujemo, da bomo do leta 2015 dosegli prodajo elektrike v vrednosti okoli 200 milijonov evrov na leto.

Kaže, da imate natančno projekcijo, koliko in katere odjemalce elektrike boste pridobili. Računate tudi na vaše dobavitelje, recimo blaga za široko porabo? Kot trgovec bi jim lahko pogojevali, da uvrstite blago na police, če pri vas kupijo elektriko.

Poglejte, povsod se nekaj prodaja in kupuje, kar je normalno. Že zdaj kupujemo blago in storitve za našo verigo, našim partnerjem pa prodajamo gorivo. V bistvu se nič ne spremeni, razen tega, da je Petrol pomembno razširil ponudbo energentov z elektriko. Nekaj najslabšega pa bi bilo, če bi vstopili v vezano trgovino. Postali bi nekonkurenčni, ker se ne bi mogli pogajati za najboljše pogoje, tako da vezane trgovine v Petrolu ni. Ko smo se odločili za elektriko, smo računali na to, da je naša prednost med drugim tudi ta, da smo izredno velik kupec v slovenskem prostoru. Ampak to ni vezana trgovina.

Je letošnje poslovanje Petrola boljše od lanskega? Lanski prihodki so bili namreč za petino slabši kot leta 2008.

Natančne podatke o letošnjem poslovanju bomo imeli januarja. Če pa sodimo po devetmesečnih rezultatih, je leto 2010 v vseh kazalcih poslovanja boljše od leta 2009. Po prihodkih od prodaje se bomo približali letu 2008, ko smo imeli 2,9 milijarde evrov prihodkov. Devetmesečni rezultati kažejo, da smo povečali prodajo energije, pogonskih goriv in trgovskega blaga. Zadovoljni smo tudi s prodajo na Balkanu, tam je čisti po-

slovni izid kar za okoli 140 odstotkov višji od lanskega. Celotna skupina Petrol pa ima po devetih mesecih za 15 milijonov evrov višji dobiček kot lani. Ne smemo pozabiti, da bi bil končni rezultat vsako leto še za 8 milijonov evrov višji, če ne bi bili dolžni plačevati bančnih obresti za nakup delnic Istrabenza. Dober kazalec uspešnega poslovanja je tudi dodana vrednost na zaposlenega, ki letos znaša 50.800 evrov, za prihodnje leto pa načrtujemo 52.300 evrov

Gospod Svetelšek, lani ste bili izvoljeni tudi za predsednika Združenja Manager. To vlogo ste prevzeli v času, ko je ugled menedžerjev zaradi tako imenovanih tajkunskih prevzemov podjetij zdrsnil na najnižjo raven. V tem času nismo slišali glasne kritike vašega cehovskega združenja na račun ti-

» Združenje Manager ni izvršilna oblast. Reagiramo takrat, ko neke zadeve pridejo na plan, denimo, da direktor ni posloval v skladu z našim etičnim kodeksom. Za tiste, ki kršijo zakon, imamo policijo in sodišča. Naj še poudarim, da niso vsi direktorji člani Združenja Manager.

stih menedžerjev, ki so se lotili divje privatizacije. Zakaj je ni bilo?

Zadeve so takšne, da jih mediji predstavljate po svoje. Zavedam se, da nikomur ni všeč, ko omenim, da boste mediji morali prevzeti svoj del odgovornosti za trenutno stanje duha v Sloveniji. Mediji ne poročate enakomerno oziroma v nekem sorazmerju o slabih in dobrih stvareh. Res je, da so se v Sloveniji pojavili negativni primeri, ampak pojavili so se skoraj povsod po svetu. Mediji pa poročate, kot da je kriza samo v Sloveniji. Ni res. Kriza je čisto povsod. Dejstvo je, da so slovenski menedžerji naredili nekaj napak. Žalostno je pa to, da te napake lahko preštejemo na prste ene roke, v medijih pa zavzemajo stoodstotni prostor, zato za dobre zgodbe ni več prostora. Denimo celotna veriga dobaviteljev avtomobilski industriji,

turizem in živilska industrija zelo povečujejo svojo proizvodnjo in prodajo, zato imamo pozitiven naboj v podjetjih. To v javnosti ni ustrezno predstavljeno.

Ugovarjam pavšalni kritiki. Dobri zgledi podjetij so se pokazali letos, o čemer tudi pišemo. Celotno lansko leto in še letos pa smo šokirano spremljali, koliko je ta ali oni tajkun zadolžil in oškodoval podjetje, zaradi česar banke danes ne dajo kreditov dobrim podjetjem. Škode niso povzročili mediji, ampak menedžerji.

Ponavljam: primere tajkunizacije lahko preštejemo na prste ene roke, hkrati pa je tisoče podjetij delalo odlično. Ugled menedžerjev v cehu ni padel, zato ker Združenje Manager še nikoli ni imelo toliko članov, kot jih ima v tem trenutku. Imamo 1200 članov. Mladi verjamejo, da gremo po pravi poti. Prvič, odkar obstaja naše združenje, zaseda častno razsodišče, ki se bo opredelilo do konkretnih primerov. Zakaj se ni prej, pa ne morem odgovarjati. Zadnjič smo se na upravnem odboru opredelili, da ne podpiramo direktorjev, ki ne izplačujejo plač, ki ne plačujejo davkov in prispevkov, skratka, ki ne poslušajo v skladu z našim etičnim kodeksom.

Imate seznam teh direktorjev?

Združenje Manager ni izvršilna oblast. Reagiramo takrat, ko neke zadeve pridejo na plan, denimo, da direktor ni posloval v skladu z našim etičnim kodeksom. Za tiste, ki kršijo zakon, imamo policijo in sodišča. Naj še poudarim, da niso vsi direktorji člani Združenja Manager. Mi se opredeljujemo samo do tistih direktorjev, ki so naši člani.

Je Bine Kordež, ki ste ga leta 2007 nagradili kot menedžerja leta, še član vaše-ga združenja?

Še je član združenja, ni pa več član upravnega odbora, trenutno se s tem primerom ukvarja naše častno razsodišče. Na januarski skupščini združenja bomo predstavili odločitev častnega razsodišča.

Bo častno razsodišče sprejelo tudi ukrepe?

Ukrepa sta dva, prvi je opomin, drugi pa izključitev.

Ob omembi Bineta Kordeža in načrtovanega prevzema Merkurja prek družbe Merfin se pojavlja tudi vaše ime. Je res, da je vaše podjetje Stilbon solastnik Merfina?

Da, drži, tako kot je bilo že javno objavljeno.

Kolikšen je vaš solastniški delež v Merfinu?

Takšen, kot je bilo javno objavljeno. Vreden je bil 250.000 evrov na dan nakupa.

Ste torej lastnik približno enega odstotka Merfina?

Ne vem natančno, mislim pa, da je nekaj manj kot en odstotek.

Slišati je, da bi banke bolj zavzeto sodelovale pri sanaciji Merkurja, če bi se lastniki Merfina odrekli lastništvu. Bi se mu vi odrekli?

Z veseljem se odrečem lastniškemu deležu v Merfinu, če bodo s tem rešili Merkur. Mislim, da gre za naivno razmišljanje o Merkurju. Krivda za pojav tajkunov je predvsem oziroma izključno na bankah. Zakaj pa zdaj ne nastajajo novi tajkuni? Zato, ker ni možno dobiti bančnih virov. Banke je treba vprašati, zakaj so financirale določene prevzeme.

Ste najeli posojilo pri Hypo banki?

Ja. Če bi takrat v času konjunktura kupil delnice NLB ali Krke ali pa Petrola, bi tudi izgubil v nekem sorazmerju, kot sem izgubil pri naložbi v Merfin. Takrat je bila delnica Petrola vredna dobrih tisoč evrov, danes pa je dobrih 240 evrov.

V Združenju Manager pozorno spremljate tudi vladne ukrepe za izhod iz krize. Menite, da je vlada sprejela prave ukrepe in da ima posluš za potrebe gospodarstva?

Če povzamem sporočilo, izraženo na nedavnem vrhu gospodarstva na Brdu pri Kranju, je splošno mnenje, da je vlada na nekaterih področjih naredila dovolj, na določenih pa ne. V Sloveniji je trenutno največji problem administracija, ki zavira kup dobrih projektov. Drugi problem pa so investicije. Slovenija rabi velike investicije, v vrednosti dveh do treh milijard evrov, ki bi znova prebudile gospodarsko rast in s tem bistveno izboljšale tudi socialno stanje v državi, manj bi bilo brezposelnih in stanje duha v družbi bi bilo bistveno boljše. Menimo, da je Slovenija ena najmanj zadolženih držav v EU in da bi se lahko za zagon investicij zadolžila. Ugotavljamo tudi, da je okrepanje gospodarstva že opazno, saj so nekatere panoge, kot so avtomobilska in železarska industrija, nekatere storitve, turizem in tudi živilska industrija že prebrodile najtežje dele krize. Stališča smo ponovili tudi med nedavnim obiskom gospodarske ministric Darje Radić na Združenju Manager in dodatno poudarili še naše zavzemanje za socialno kapico.

Na katerih področjih pričakujete v prihodnjem letu največ problemov?

V gospodarstvu bomo prihodnje leto neslajivo največ govorili o gradbenikih.

Zaradi zlomov številnih gradbenih podjetij?

Ne želim napovedati propada gradbenih podjetij, to bo najbolj odvisno od njihovih vodstev. Dejstvo pa je, da se vrednost investicij v gradbeništvu bistveno zmanjšuje. Če

Stran / Page: 14

Doseg / Reach: 122000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2013 cm²

6 / 7

pa ni investicij in ne povpraševanja, potem nastopijo težave, podobno kot je v krizi padla avtomobilska industrija v Nemčiji, kar je prizadelo zelo veliko dobaviteljev. Če bi Slovenija zagnala dve ali tri investicije, vredne približno toliko, kot je šesti blok Termoelektrarne Šoštanj ali elektrarne na Savi ali denimo drugi železniški tir, bi vse to skupaj pomenilo močan investicijski zagon in varnost številnih delovnih mest za tri do pet let. ☺

Stran / Page: 14

Doseg / Reach: 122000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2013 cm²

7 / 7

